

Opschrift

Vergadering van 14 juni 2023

Nummer: 2023_MV_00346

Onderwerp:

Mondelinge vraag van raadslid Emilie Peeters: Duaal leren

Raadslid(-leden):

Emilie Peeters - Vooruit

Bevoegd: Evita Willaert

Omschrijving van de vraag

Toelichting:

De Vlaamse regering besliste in juli 2021 om het deeltijds beroepsonderwijs te laten integreren in het Duaal Leren. Ondertussen wordt deze inkanteling gefaseerd ingevoerd. Ik stelde hier vorig jaar al eens een vraag over aan uw voorganger omdat er toen vanuit verschillende scholen, onder andere DuO² Gent, al veel bekommernissen waren geuit. Zo was er de bezorgdheid dat het traject Duaal Leren vooral gepast is voor de sterkste leerlingen van de klas en de meer kwetsbare jongeren uit de boot zouden vallen, omdat de voorwaarden soms te hoog gegrepen zijn.

Ook stelde de nieuwe regelgeving dat elk centrum een voltijds engagement moest waarmaken voor alle leerlingen zonder dat daar extra Vlaamse subsidies tegenover stonden. Met 40% van de leerlingen voor deeltijds onderwijs die nog geen voltijdse invulling hadden, was dat dus een heuse opdracht.

Praktijkleerkrachten kregen bovendien te horen dat ze meer en andere takenpakketten toebedeeld krijgen naast hun praktijklessen.

Onlangs stond er opnieuw een noodkreet van de coördinator van de Gentse Edugo scholengroep in de krant, met vergelijkbare bekommernissen.

Vraag:

- Hoe staat u zelf tegenover deze inkanteling en welke signalen krijgt u vanuit de Gentse scholen over de implementatie ervan?
- Tussen 2020-2022 voorzag de stad Gent een subsidieovereenkomst Ondersteuning Voltijds Engagement. Hoe werd dit geëvalueerd? Welke subsidies voorziet u in de komende jaren?
- Biedt het ESF project Duale Impuls nog steeds ondersteuning voor leerkrachten en directies in de uitbouw van kwalitatieve centra voor duaal leren? Zal deze ondersteuning structureel vanuit de stad aangeboden worden in de toekomst?

- De nieuwe decretale bepalingen voorzagen eveneens in voorbereidende trajecten, maar die kwamen vorig jaar onvoldoende tegemoet aan de noden en behoeften van de leerlingen binnen deze (deeltijdse) leertrajecten. Hoe staat het met de voorbereidende trajecten vandaag? Kunnen zij voldoende oplossing bieden om te vermijden dat Gentse jongeren uit de boot vallen?
- Welke acties moeten volgens u nog genomen worden op Vlaams niveau om deze inkanteling echt optimaal te laten verlopen en welke rol kan de stad Gent daarin spelen?

Antwoord

Ik deel uw herhaalde bekommernis over de inkanteling van het deeltijds onderwijs in het duaal leren. De antwoorden op uw vragen bevestigen wat we vorig jaar al stelden. Dat er noodkreten in de pers verschijnen is niet verrassend. Het onderwijsveld laat zich al jaren horen via allerlei acties, maar ziet geen tegemoetkomingen. Ook allerlei experten springen op die kar.

De zorg laat zich eenvoudig samenvatten: het duaal leren legt de lat voor veel jongeren te hoog. Dit type onderwijs is niet op maat van de doelgroep. Duizenden extra jongeren dreigen te eindigen als vroegtijdig en dus ongekwalificeerd schoolverlater. Dat cijfer is nu al zorgwekkend. Ik vraag me dan oprecht af hoe het kan dat er dan een beleid op poten wordt gezet dat dit in hand werkt of versterkt? Het cijfer van het aantal leerlingen dat de schoolbanken zonder diploma zal verlaten, zal stijgen, wellicht sterk stijgen. Onvermijdelijk en voor die jongeren, maar ook voor ons als maatschappij is dit zeer pijnlijk.

Het deeltijds onderwijs bood (biedt => nog eventjes, want uitdovend) de mogelijkheid om deelkwalificaties uit te reiken. Dat maakt voor deze kwetsbare leerlingen echt een wezenlijk verschil. Na elke module kregen de jongeren een deelcertificaat, als puzzelstukjes die aan het eind van de rit samen tot een diploma leidden. Leerlingen die het eventjes moeilijk hebben en eventjes op de rem moeten staan, kunnen in zo'n systeem de draad terug oppikken, zonder meteen een volledig schooljaar opnieuw te moeten doen. Deze werkwijze werkt motiverend, de opleidingsonderdelen zijn behapbaar en zorgden ervoor dat heel wat van deze jongeren meer kansen kregen en dat veel van hen toch een kwalificatie behaalden. Elke stap is een win, op individueel en maatschappelijk niveau. Het is voor dit beleid – en ik druk me wat scherp uit - dat de hashtag 'epic fail' is uitgevonden.

DuO², ons eigen deeltijds onderwijs in het stedelijke net, probeert zich zo goed als kan op de volledige inkanteling voor te bereiden en op te organiseren. De vraag was: hoe kunnen we voor deze jongeren, voor de meest kwetsbaren toch een opvangnet zijn? Ik wil, als schepen van onderwijs in deze stad, blijvend de verantwoordelijkheid opnemen voor hen. Ik heb geen keuze, ik wil dat en ik kan ook niet anders. Ik doe dat vanuit democratisch oogpunt met als opzet om zoveel mogelijk jongeren aan boord te houden in onze stad en in het onderwijs.

Nu, niet alleen schrapte de Vlaamse regering de mogelijkheid om met dergelijk 'deelkwalificaties' te werken, de voorziene Vlaamse financiering om het 'oude' systeem

van leren en werken om te vormen naar 'duaal leren' is ontoereikend. De centra deeltijds onderwijs moeten nu voltijds de leerlingen opvangen, maar de middelen daarvoor groeien niet mee.

Een derde belangrijk knelpunt is dat de Vlaamse regering voor leerlingen in de tweede graad in duaal leren die nog niet arbeidsrijp zijn de mogelijkheid voorzien om hen in te schrijven in een zogenaamd 'aanloopstructuuronderdeel', waar leerlingen voorbereid worden om echt ingezet te kunnen worden in een werkplaats. Omdat heel veel leerlingen van deze doelgroep in de tweede graad nog volop zoekende zijn, heeft DuO² een uitgebreid aanbod uitgebouwd van die aanloopstructuuronderdelen. Maar de Vlaamse overheid voorziet een dergelijke mogelijkheid niet in de derde graad. Die overstap van de tweede naar de derde zal de fatale drempel zijn voor een heel kwetsbare groep leerlingen in onze stad.

Ik ga graag verder in op uw vragen.

Het convenant Ondersteuning Voltijds engagement werd -opnieuw- positief geëvalueerd. Het geboden kader binnen deze overeenkomst biedt voldoende ruimte om flexibel en op maat ondersteuning aan te bieden aan heel wat jongeren binnen de centra deeltijds onderwijs. De contouren van dit project blijven dus zo goed als grotendeels ongewijzigd. Om de expertise van elke organisatie (vzw aPart, Groep Intro en vzw Lejo) te kunnen bieden aan de verschillende scholen, werd er voor geopteerd om het partnerschap per schooljaar (in een soort van roulatiesysteem) te wijzigen. D.w.z. dat elk schooljaar een ander partnerschap tussen 1 van de 3 organisaties en de school gevormd wordt. Ik licht toe. Tijdens de eerste twee jaar van de looptijd van de overeenkomst voltijds engagement werkte een school met dezelfde partner. De bedoeling was om elke school de ruimte te geven om hun werking, aanbod, noden, en expertise op elkaar af te stemmen. Vanaf nu zal elk jaar schooljaar een andere partner de school begeleiden. Dit roulatiesysteem biedt de kans aan de organisaties om de schoolspecifieke aanpak met elkaar te bespreken. De scholen zijn ons heel erkentelijk voor deze ondersteuning.

We werken hiervoor samen met drie organisaties die ik eerder noemde. De financiering per organisatie per jaar is als volgt voorzien:

- 2023: € 34.000
- 2024: € 35.000
- 2025: € 35.500

Via het ESF-project Duale Impuls Gent kon er – op maat! – extra ondersteuning geboden worden aan schoolteams, leerkrachten, trajectbegeleiders op het vlak van implementatie van duale opleidingen op school. In de regio werd er met zeer veel enthousiasme gebruik gemaakt van de geboden ondersteuning.

Deze projectperiode en -middelen liepen af eind 2022.

U vraagt ook naar de voorbereidende trajecten. De OAL-trajecten (OAL: Ondersteuning Alternerend Leren) worden op dit moment in Gent aangeboden door 5 organisaties: vzw LEJO, Groep INTRO vzw, vzw aPart, Compaan en Stad Gent (Dienst Werk). De geboden ondersteuning is zeer divers. Het gaat van groepsvorming m.b.t. sollicitatietraining, sociale vaardigheidstraining, zelfreflectie ... tot oefenkansen in stageplaatsen en de ondersteuning zowel in de zoektocht naar een werkplek als op de werkplek zelf.

De voorziene financiering (jaarlijks budget vanuit Vlaanderen voor regio Gent: €400.000) volstaat niet om tegemoet te komen aan de ondersteuningsnoden binnen de aanloopfase. De vraag naar een dergelijke ondersteuning komt hoofdzakelijk van de centra deeltijds onderwijs en zien we ook in andere Vlaamse regio's.

Zoals gezegd. Vanop de vloer, vanuit de scholen klinkt al heel lang een luide roep over de gevolgen van dit beleid. Het is aan Vlaanderen om een degelijk kader, en bijhorende financiering te voorzien die ook deze jongeren werkelijke kansen bieden en perspectief geven.

Vanuit onze Gentse ervaring zien we een aantal zaken die kunnen gebeuren, en waar we nu veelal zelf op inzetten.

- Het verder uitbouwen van **een overlegplatform/groep** waarin iedereen elkaar kent, makkelijk elkaar kan contacteren en formeel en informeel kan uitwisselen, leren van elkaar wordt gefaciliteerd en dit in een veilige omgeving.

We doen dit nu o.m. via het ROP (Regionaal OverlegPlatform) en het Provinciaal Overlegforum. Stad Gent neemt in beide gevallen het voorzitterschap op, zoals ook vorig jaar uitgebreider werd toegelicht.

- Het is belangrijk om alle actoren te **sensibiliseren en correcte verwachtingen** te scheppen bij hen. Het gaat dan om bv. wat kunnen bedrijven verwachten van een duale leerling, wat kunnen ouders verwachten.

Binnen Gent zetten we daarop in via o.m. regelmatig contact met sectorconsulenten en infosessies aan CLB-medewerkers.

- We moeten ook blijvend de kloof verkleinen tussen onderwijswereld en bedrijfswereld. Ze moeten elkaar beter leren kennen.

Om die reden zijn er nu het project MatchMakers en ook de OLB-dag op 10 oktober 2023 (Onderwijsloopbaan).

- We maken ook het **Ondersteunend aanbod OAL** (Overeenkomst alternerend leren) kenbaar.

De communicatie daarover vertrekt vanuit Onderwijscentrum Gent. Er is ook jaarlijks een infodag OAL-eind augustus voor alle scholen met duaal aanbod.

Er leven binnen het onderwijsveld nog een aantal andere ideeën, maar ook noden en bezorgdheden. Die worden gecapteerd binnen de verschillende overlegstructuren. Het gaat dan o.a. over meer ondersteuning voor de scholen in de uitbouw van hun duaal aanbod, de verbinding met het departement onderwijs, programmatiemogelijkheden, taalondersteuning ... Het zou me wat ver leiden om die hier allemaal op te sommen, maar weet dat we dus dicht bij de scholen en sectoren staan.

Mevrouw Peeters, ik kan het niet genoeg beklemtonen dat wat zich nu ontvouwt ons niet genoeg kan alarmeren. Dat wij als stad ook onderwijs organiseren, doen we niet zomaar. We zien daarin een opdracht. We richten ons tot iedereen, maar specifiek ook tot de meest kwetsbaren. Dat is waar deze stad voor staat. Ook zij zijn burgers die recht hebben op kansen. We kunnen hen niet laten vallen. We zullen daarom via DuO² blijvend inzetten op de aanloopfase. De bredere ondersteuning die we uitrollen is er natuurlijk voor alle scholen. Maar de financiering volstaat niet. We rijden ook hier de gaten dicht die Vlaanderen laat vallen. Het gaat ook niet enkel over de financiering, maar over het volledige model dat mankementen toont. Dat kunnen wij niet allemaal repareren.

Duaal Leren kan iets mooi zijn, maar nu wordt een vangnet ontrafeld, verdwijnen de deelkwalificaties, en is het antwoord van de Vlaamse regering absoluut ontoereikend.

